

PROSLAVA
500. OBLJETNICE PRVE TISKANE KNJIGE
NA SLAVENSKOM JUGU

GLAGOLJSKOG MISALA
PO ZAKONU RIMSKOG DVORA

(22. veljače 1483)

Др Милош Ристић

U GORNJEM KOSINJU, 19. LIPNJA 1983.

Prije pet stotina godina ugledala je svjetlo dana prva tiskana knjiga na hrvatskom jeziku i hrvatskom pismu - glagoljici. Bio je to MISAL "po zakonu rimskog dvora". Njegovi priređivači u odveć skromnom kolofonu spomenuše samo da "lēt Gospodnjih 1483 m(ěse)ca perv(a)ra dni 22 ti mis(a)li biše svršeni" (tj. 22. veljače 1483.) prešutjevši svoja imena i mjesto tiskanja. Znanstvenici se slažu da je ovaj prekrasni misal "vredniji od zlata, rjeđi od bijelog gavrana" (jedan Poljak).

Mi, Ličani, imamo pravo, dužnost i čast ovu višestruko značajnu vjersko-kulturnu obljetnicu slaviti možda više od drugih. Povijest nam jamči da je na ličkom i krbavskom tlu i prije pojave tiskare cvao razvijen kulturni i vjerski život. U predtursko vrijeme Lika je obilovala crkvama. Rukopisni misal kneza Novaka od Ličke Ostrovice godine 1368. svjedoče da je uz rascvali vjerski bujao i kulturni život naših pradjedova.

Svjesni da je "knjiga vrednija od svih spomenika i od svih grobnica, urešenih oslikanim stupovima, jer ona sama gradi spomenike u srcu onoga koji je čita", bezimni popovi glagoljaši ubrzo se poslužili Gutenbergovim izumom. Nabaviše tiskaru uvjereni da će "olovo u svijetu izmijeniti više stvari nego zlato, a u slagarskom sanduku više nego u pušci". Tiskaše brevijare i misale, najeminentnije knjige kojima se Bog časti, hvali i veliča, Bogu zahvaljuje, od Boga traži i očekuje.

Pred turskom bujicom tiskara je napustila naše ličko podneblje.

500-ta obljetnica naše prve tiskane knjige, starohrvatskog MISALA obvezuje nas iz kulturnih i vjerskih pobuda da obavijestimo naše vjersko i kulturno općinstvo o liturgijskom i narodnom slavlju koje će se održati u Kosinju 19. lipnja 1983. Pozivamo sve vjernike i kulturne djelatnike da svojim prisustvom uzveličaju slavlje ove obljetnice u Gornjem Kosinju, mjestu jedne od prvih glagoljskih tiskara.

ZNAMENITOSTI KOSINJA

Kosinj je poznat već gotovo 2000 godina. To potvrđuju rimske urne (grobnice) iz 2. stoljeća, koje se nalaze u ogradnom zidu crkve sv. Ivana u D. Kosinju. Poznat je i samostan Pavlina na "Kloštru", gdje je danas crkva sv. Petra i Pavla isto u D. Kosinju, a 1464. spominje se opat tog samostana.

U blizini današnjeg G. Kosinja bio je stari grad BOCAJ koji je sada u ruševinama i obrašten.

Veoma je važna i crkva sv. Vida u K. Bakovcu u koju su ugrađena tri glagoljska natpisa od bivše crkve iz 1517. godine sa grbom krčkog, senjskog i modruškog kneza ANZA FRANKOPANA. Ugrađena je i jedna ploča sa latinskim slovima. Kilo-metar dalje je stara razrušena i zaraštena kula Ribnik sa ostacima starog ribničkog grada. Tu je blizu i tursko ribničko groblje. Kosinj je sigurno, kako svjedoči senjski i modruški biskup S. Glavinčić, najznamenitiji i najpoznatiji "vani i u zemlji", jer je u njemu postojala jedna od prvih tiskara u Jugoslaviji, na Balkanu i Slavenskom jugu. Tu su se tiskali glagoljski brevijari 1491., a vjerojatno i GLAGOLJSKI MISAL 1482/83. čiju 500. obljetnicu baš slavimo.

*****
U Gornjem Kosinju, 19. lipnja 1983., bit će otkrivanje spomen-ploče.
*****

U p o z o r e n j a :

Prigodom proslave bit će prilika za sv. ispovijed u župnoj crkvi sv. Ante. Tog će se dana moći dobiti i Jubilejski oprost.

U mjestu G. Kosinju ima gostionica i podrum, pa će se tu moći nabaviti piće za osvježanje. Za sanitarije moći će se koristiti gostionica, podrum, WC kod crkve i sve privatne kuće u blizini.

P R O G R A M

- 11 sati svečana MISA na staroslavenskom jeziku;
predvodi metropolita i nadbiskup
riječko--senjski
msgr. Josip Pavlišić

- 15 sati koncert duhovne glazbe
VIS "RUNOLIST"
i zbor Sestara Srca Isusova
u crkvi sv. Ante

- U vjeronaučnoj dvorani kraj crkve
bit će izložba u vezi
glagoljskog M I S A L A

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^^

Knjiga je - čarobnjak. Knjiga je preobrazila
svijet. U njoj je pamćenje ljudskog roda,
ona je tumač ljudske misli.
Svijet bez knjige - svijet je divljaka.

(Nikolaj A. MOROZOV)

^^^^^^^^

Knjige su sabrano blago svijeta, dostojno
nasljeđe generacija i naroda.

(Henry David THOREAU)

^^^^^^^^

IZDAJE I ODGOVARA: Rkt. Župni ured
48203 GORNJI KOSINJ

UMNOŽENO: ciklostilom Nadbiskupskog ordinarijata
RIJEKA, Vajnerova 2